

»Eg haldi ikki, at vit eru heilt so hjálparleysir, tá tað snýr seg um at bjarga fuglinum, sum landsstýrismaðurin vil gera tað til.«

Hetta er viðmerkingin, skúvoyingurin Tummas Frank Joensen hevur til tað, Dimmalætting borðreiddi við á forsiðuni týsdagin, har ein rættiliga svartskygður Svend Aage Ellefsen varð endurgivin fyri ikki at hava stórar vónir um, at fuglurin kann bjargast.

Her verður hugsað um bjargafuglin, sum er mest hóttur.

Eitt nú er svarta einki til av lomviga, og í fleiri stöðum, har nógvur fuglur hevur verið áður, eru björgini tóm nú.

Síldin uppfiskað

»Tað er síðani síldin varð uppfiskað á Sandoyarbankanum í 1968, at lomvigin hevur verið í minking,« sigur Tummas Frank Joensen úr Skúvoy, sum Sosialurin í gjár práttaði við um hetta. »Higani úr Skúvoy sendu vit fyrst í 70-unum eitt skriv til landsins myndugleikar um at fáa fuglin friðaðan, men tað var sum at tala fyri deyðum oyrum. Tað einasta, sum kom fram í tinginum hesum viðvíkjandi, var bara okkurt um, at hetta var tað sama sum at taka frælsi frá fólki at skjóta fugl og so víðari.«

Hann sigur, at lögtingið við øðrum orðum noktaði at siggja veruleikan í eyguni, at fuglurin veruliga var í minking, og at okkurt mátti gerast fyri at steðga tí.

»Og tað var ikki fyrrenn skúvoyingar í 1988 fóru at ræna og høvdu sjónvarpið við sær, at teir ráðandi so spakuliga fingur eyguni upp fyri, at nakað mátti gerast,« sigur hann.

Stuðlað trolingini

»Framhaldandi hava okkara kosnu menn hildið somu kós, og við at hava stuðlað allari hugsandi troling, og serliga partroling, og harvið verið við til

Tummas Frank Joensen, Skúvoy:

»Víst kunnu vit gera nakað, Svend Aage!«

Í Dimmalætting týsdagin sigur Svend Aage Ellefsen landsstýrismaður, at eingin veit, hvussu fuglurin kann bjargast. »Eins væl og tað stórt sæð finst ein einasta forkláring uppá, hví fuglurin minkar og nærmast útdoyr, finst eisini ein einasta loysn á, hvussu fuglurin kann bjargast,« sigur Tummas Frank Joensen úr Skúvoy í samrøðu við Sosialin. »Líkasæla og ábyrgdarloysi frá landsstýri og lögtingi hava ført við sær, at økologiska skipanin í og kring Føroyar er farin av lagi, tí tað m.a. hevur verið fiskað uttan fyrilit við trolarum. Tá ynglið ikki verður spart, kann hvørt mansbarn hugsa sær til, hvørjar fylgjurnar av tí verða.«

at kollrenna ta økologisku skipan, sum skal stýra øllum tí lívi, sum her er — bæði á sjógv og landi og í luftini,« sigur Tummas Frank. »Hetta órógvur føðiketuna so álvarsliga, at einki er hjá fuglinum at eta, og tí doyir fuglurin.«

Tummas Frank sigur eisini, at herfyri stóð eitt lesarabrev í einum av bløðunum, har ein navngivin partrolarskipari sjálvur greiddi frá, hvussu óhugnaliga effektivir partrolarnir eru. »Vit minnst eisini, at norðmenn komu higar at læra seg at rigga partrolara til, men at tann trolarin ongantíð fór til fiskiskap, so óhugnaliga effektivan hiuldur teir henda veiðuhátt vera.«

Sama skilið hevur eisini verið, tá allir línubátarnir eru vorðnir umbygdur til trolarar.

»Tær royndir, vit hava at læra av, eru millum annað frá, tá bretskir trolarar vóru undir Føroyum og avoyddu tað heila,« sigur hann. »Tá teir so vóru burturi, gingu bert fá ár, so var einki fyri at fylla sær eitt fýramannafar, á hvørj-

um firði tað so skuldi vera. Fiskur var allastaðni at fáa og tað í stórum eisini.«

Dýr «bygdamenning»

Hann vísir á, at tað ikki minst er tann sokallaða bygdamenningin, sum politikararnir hava havt fyri, bert við atkvøðum fyri eyga, sum hevur kostað dýrt.

»Øll hesi ár hevur miðvíst verið roynt at fiska so nógv sum gjørligt, hóast vit føroyingar áttu at vita betur. Og alla somlu tíðina hava politikararnir stuðla, so úrslitið siggja vit í dag, nú flakavirkini standa gapandi tóm við ongum fiski, bátarnir liggja svinabundnir við bryggjur kring landi og fuglurin bara doyir, tí hann eisini er komin í neyð av allari hesi ovurfiskingini.«

Tummas Frank Joensen sigur, at vit nú hava tikið so djúpt inn í eitt líð í føðiketuni, at tað annaðhvørt dettur fullkomuliga burtur ella bert verður umlopið.

Fáa yngul í trolíð

»Ídnaðarfiskiskapurin er eisini ein partur av hesum vanskeplaða mynstrinum,«

sigur hann. »Eingin kannar, um tað kemur ov nógvur matfiskur upp á land, og um so er, hví tað er. Eg hava hoyrt mann siga frá, sum sjálvur var við ídnaðarbáti, at størstiparturin av tí, teir fingur í trolí, var yngul. Tað kann ikki vera rætt, at einki verður gjørt við tað, um tað veruliga er so spinnandi galið.«

»Ynglið er jú framtíðin í sjónum, so taka vit og avoyða tað við, verður úrslitið bert eitt, og tað kenna bæði landsstýrismenn, lög-

tingsmenn og øll onnur væl: Alt tað heila fær somu lagnu og verður avoytt.«

Ikki samdur við Svend Aage

So eingin ivi kann vera um, at Tummas Frank alt annað enn er samdur við Svend Aage Ellefsen um, at vit føroyingar eru hjálparleysir, tá talan skal vera um at bjarga fuglinum, ið er hóttur.

»At hetta eru viðurskiftini, sum tey veruliga eru,

vita allir, ið hava hava nakað við bæði fisk og fugl at gera.« sigur Tummas Frank. »So, Svend Aage, her er bara at bróta upp um armar og fáa tað gjørt, sum skal til. Og tað er heilt einfalt: Tað er at fáa borið so í bandi, at ikki alt livandi verður dripið inn í klettin, og at tann hótti fuglurin verður friðaður.«

hj.

Bjargafuglurin kann einki hava at liva av, so leingi sum politikararnir stuðla oyðingini av øllum lívi í havinum, og harvið eisini gera enda á føðini, fuglurin skal hava.

Tummas Frank Joensen er ikki samdur við Svend Aage Ellefsen landsstýrismanni í, at vit føroyingar eru hjálparleysir, tá tað snýr seg um at bjarga fuglinum. »Heilt einfalt ber til at bjarga fuglinum á hendan hátt: Tað er at fáa borið so í bandi, at ikki alt livandi verður dripið inn í klettin, og at tann hótti fuglurin verður friðaður.«

